

Ustawa o PAN a ustawa kominowa w świetle wyroków sądów

Marek Jeżabek
Dyrektor IFJ PAN

Zebranie PIN-PAN, Kraków 4.10.2019 r.

- Do dnia dzisiejszego zapadło pięć wyroków sądów pracy zgodnych z tezami artykułu prof. Andrzeja Szumańskiego.
- Wszystkie tezy tego artykułu zostały już potwierdzone prawomocnymi wyrokami.
- Wyroki sądów podważają ustalenia kontroli NIK w Polskiej Akademii Nauk.
- Wyroki sądów są sprzeczne ze stanowiskiem prezentowanym przez Prezesa PAN od wiosny 2016 r.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2019 r.

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący SSR J

:

Protokolant: protok

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2019 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Marka Jeżabka

przeciwko Instytutowi Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie

o zapłatę

- I. zasądza od strony pozwanej Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie na rzecz powoda Marka Jeżabka kwotę 19 942,75 zł (dziewiętnaście tysięcy dziewięćset czterdzieści dwa złote, 75/100) tytułem nagrody jubileuszowej oraz kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
- II. nie obciąża strony pozwanej Instytutu Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie kosztami sądowymi;
- III. nadaje wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności.

W ocenie Sądu podstawę prawną przyznania powodowi nagrody jubileuszowej stanowi art. 98 ust. 2 pkt. 5 ustawy o Polskiej Akademii Nauk. Za zastosowaniem przywołanej regulacji do powoda przemawia szereg argumentów. Ustawa o PAN jest ustawą szczególną wobec ustawy kominowej, odnosi się bowiem do konkretnej osoby prawnej jaką jest Polska Akademia Nauk. Jak wynika zaś z brzmienia ustawy kominowej, jej zakres podmiotowy jest znacznie szerszy, dotyczy ona zróżnicowanych podmiotów i nie zawsze jest dostosowana do specyfiki konkretnej jednostki. Prawo do nagrody jubileuszowej z ustawy o PAN ma odmienny charakter niż to przewidziane w akcie wykonawczym do ustawy kominowej. Tym samym, ustawa o PAN – jako szczególna – w zakresie sprzecznym z ustawą

kominową wyklucza jej działanie. Ustawa o PAN jest jednocześnie aktem późniejszym (z 2010 r.) względem ustawy kominowej z 2000 r. Nie można też nie zauważyć, że ustawa kominowa jest ustawą wyjątkową i jako taka nie może być interpretowana rozszerzająco. Ponadto, zdaniem Sądu - kolizja między art. 98 ust. 2 pkt 5 ustawy o PAN, zgodnie z którym pracownik PAN po 40 latach pracy nabywa z mocy prawa nagrodę jubileuszową w wysokości 300% wynagrodzenia miesięcznego, a § 2 ust. 2 pkt 1 lit d) powołanego wyżej rozporządzenia w sprawie wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi oraz trybu ich przyznawania, zgodnie z którym po 40 latach pracy osobie objętej podmiotowym zakresem aktu może być przyznana nagroda jubileuszowa w wysokości 200% wynagrodzenia miesięcznego, zaś nagroda ta nie może być przyznawana częściej niż co 5 lat – jest pozorna bowiem wskazana problematyka jest wyczerpująco uregulowana w art. 98 ust. 2 pkt 5 ustawy o PAN tj. w akcie o wyższej randze.

Przepis art. 98 ust. 2 pkt 5 ustawy o PAN przewiduje prawo do nagrody jubileuszowej *ex lege*. Zakres tego uprawnienia zależy tylko i wyłącznie od okresu zatrudnienia, a podmiot uprawniony, który spełnia wymóg określonego stażu pracy z mocy ustawy nabywa prawo do nagrody jubileuszowej. Z kolei § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia przewiduje prawo do nagrody jubileuszowej działające z mocy swobodnego uznania. Oznacza to, że nie wystarczy spełnienie przesłanki stażu pracy, konieczne bowiem jest również uzależnione od swobodnego uznania działanie organu. Nagroda jubileuszowa z ustawy o PAN nie jest więc w istocie świadczeniem dodatkowym w rozumieniu w/w rozporządzenia. Jednakże, przewidziany w nim katalog świadczeń dodatkowych nie jest wyczerpujący. Art. 11 ust. 1 ustawy kominowej, dopuszcza bowiem istnienie innych świadczeń dodatkowych, ustalonych w odrębnych przepisach. Co więcej, przepisy rozporządzenia są bardziej niekorzystne dla uprawnionego niż przepisy ustawy o PAN zarówno pod względem wysokości nagrody, jak i sposobu nabycia uprawnienia do niej. Skoro zaś dyrektor IFJ PAN nabył z mocy ustawy o PAN prawo do nagrody jubileuszowej to przyznanie mu nagrody na mocy rozporządzenia stanowiłoby naruszenie zasady zaufania do państwa i teorii praw nabytych.

Warto też zawrócić uwagę na dualizm zatrudnienia dyrektora IFJ PAN – jako osoby zatrudnionej jednocześnie na stanowisku zarządcy jednostki organizacyjnej oraz na stanowisku pracownika naukowego (art. 53 ust. 1 i ust. 5 ustawy o PAN). Z uwagi na to, w ocenie Sądu, art. 5 ust 1 wspomnianego rozporządzenia przewidujący wyłączność co do zasady pobierania wynagrodzenia miesięcznego przez osoby objęte działaniem tego przepisu (nie licząc świadczeń dodatkowych – art. 5 ust 2 i nagrody rocznej) stosuje się jedynie do części wynagrodzenia miesięcznego związanego z zarządzaniem instytutem. Wynika to już z literalnej interpretacji wskazanego przepisu, który stanowi, że zatrudnienie w rozumieniu tego aktu wiąże się ze świadczeniem usług związanych z zarządzaniem. Przepis ten ma poza tym charakter restrykcyjny, ograniczający, stąd niedozwolona jest jego wykładania rozszerzająca.

Podsumowanie:

- Wiosną 2016 r. prezes PAN prof. J. Duszyński zmienił swoją interpretację z lipca 2015 r. Od tego czasu trwa chaos prawny i spór dotyczący relacji między ustawą PAN a ustawą kominową.
- Prezes PAN oraz Prezydium PAN otrzymali informację o ekspertyzie prof. A. Szumańskiego zaraz po jej wykonaniu, tj. w listopadzie 2017 r.
- Pomimo uchwały Rady Dyrektorów z grudnia 2017 r. oraz kolejnych wyroków Sądów władze PAN nadal odrzucają tezy prof. Szumańskiego.

W mojej ocenie:

- Władze PAN aktywnie uczestniczą w nagonce na dyrektorów instytutów PAN.
- Prezes PAN prof. Jerzy Duszyński ponosi osobistą odpowiedzialność za obecny stan rzeczy, w tym za chaos prawny związany ze stosowaniem ustawy kominowej w instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk.